

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

4 Mart 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, İdlib'e şehit olan Mehmetçiklere rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediğine ve Suriyeli göçmenler konusunda Avrupa ülkelerinden, özellikle Yunanistan'dan hassasiyet beklediklerine ilişkin açıklaması

2.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, TBMM'nin açılışının 100'üncü yıl dönümü münasebetiyle Yasama Kalitesinin Arturulmasında Dilekçe Hakkının Rolü konulu çalışmaya ilişkin açıklaması

3.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Yasama Uzmanı Demet Kocamusaoglu'nun, Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık raporunun görüşülmesi süreciyle ilgili İç Tüzük ve KDK mevzuatına göre yapılması gerekenler hakkında sunumu

2.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu hakkında sunumu

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)KONU

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin görüşmeler

V.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporunu inceleyerek Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON

●
2'inci Toplantı
4 Mart 2020 Çarşamba

●
I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 14.37'de açıldı.

Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır, İdlib'te şehit olan Mehmetçiklere rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediğine, Suriyeli göçmenler konusunda Avrupa ülkelerinden, özellikle Yunanistan'dan hassasiyet beklediklerine,

TBMM'nin açılışının 100'üncü yıl dönümü münasebetiyle Yasama Kalitesinin Artırılmasında Dilekçe Hakkının Rolü konulu çalışmaya,

Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na, ilişkin açıklama yaptı.

Yasama Uzmanı Demet Kocamusaoğlu tarafından Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık raporunun görüşülmesi süreciyle ilgili İç Tüzük ve KDK mevzuatına göre yapılması gerekenler,

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç tarafından Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu; Hakkında sunum yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin görüşme yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporunu inceleyerek Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 15.28'de toplantıya son verildi.

4 Mart 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Zülfü DEMİRBAĞ (Elâzığ)

KÂTİP: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun değerli üyeleri, Dilekçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Kamu Başdenetçimiz, Kamu denetçilerimiz, değerli basın mensuplarımız, değerli milletvekilleri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, Karma Komisyonun 27’nci Dönem Üçüncü Yasama Yılı 2’nci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır’ın, İdlib’te şehit olan Mehmetçiklere rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediğine ve Suriyeli göçmenler konusunda Avrupa ülkelerinden, özellikle Yunanistan’dan hassasiyet beklediklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Değerli milletvekillerim, öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerimizin Suriye’nin İdlib kentinde gerginliği azaltmak ve bölgede yaşanan insani drama mani olmak amacıyla görev yaptığı esnada yaşanan menfur saldırılarda şehit olan Mehmetçiklerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı diliyorum; yaralanan Mehmetçiklerimize acil şifalar temenni ediyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak bizlerin de, kahraman Türk ordusunun, fedakâr Mehmetçüğimizin yanında olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanımız Sayın Hakan Çavuşoğlu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu olarak Edirne’de yerinde incelemeler yapacağı için bugünkü toplantımıza katılamadılar, mazeretlerini bildirdiler. Kendilerine kolaylıklar diliyoruz.

Suriye’deki krizlerin başlangıcından bugüne kadar ülke olarak başta Türk milletinin hoşgörüsü ve devletin yerinde adımlarıyla dünyaya örnek bir göç yönetimi sergiledik ve sergilemeye devam ediyoruz. Aynı hassasiyeti öncelikle Avrupa ülkelerinden ve doğal olarak komşumuz Yunanistan’dan da bekliyoruz. Yunanistan güvenlik güçlerince Avrupa’ya gitmek için sınırda bekleyen göçmenlere gaz ve ses bombaları atılması, gerçek mermilerle saldırılması, şiddet uygulanması insanlık dışıdır. Biraz evvel haberlerde izlediğimiz kadarıyla bir göçmen daha ölmüş durumda. Yunanistan’ın üzerine düşen, sınırlarına gelmiş insanların sığınma taleplerini göç hukuku açısından değerlendirip koruma sağlanması gerekenleri koruma altına alması gerekmektedir. Bu süreçte Yunanistan yetkililerini 1951 Cenevre ve İnsan Hakları Sözleşmeleri başta olmak üzere temel hukuki metinlere, en önemlisi de insanlığa uygun davranmaya davet ediyoruz.

2.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır’ın, TBMM’nin açılışının 100’üncü yıl dönümü münasebetiyle Yasama Kalitesinin Artırılmasında Dilekçe Hakkının Rolü konulu çalışmaya ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Değerli milletvekillerimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Mustafa Şentop’un himayelerinde 12 Şubat 2020 tarihinde, demokrasimizin kalbi yüce Meclisimizin kuruluşunun 100’üncü yılı münasebetiyle, Yasama Kalitesinin Artırılmasında

Dilekçe Hakkının Rolü konulu bir çalıştay düzenledik. Çalıştayda, idareden gelen cevapların kalitesinin artırılması amacıyla vatandaşların hak kayıplarının önlenmesi, varsa telafi edilmesi ve benzeri amaçlar için sistem, süreç, uzlaşma, koordinasyon ve benzeri hususların gözden geçirilerek geliştirilmesi ve etkin yönetim için tedbirler alınması gerektiğini önemle vurguladık. Çalıştayımızda, dilekçe hakkının kullanıldığı, bireysel başvuru alan kurumlarımız; Dilekçe Komisyonu (biz), İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz, Kamu Denetçiliği Kurumu, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER), Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu üyeleri hazır bulundular.

Çalıştayda, bakanlıklarımızın strateji geliştirme başkanları, teftiş kurulu başkanları ve bilgi işlem başkanları ile akademisyenlerimizin de katılımlarıyla 3 ayı oturum düzenledik. Oturumlarda belirtilen konuların raporlama çalışmaları devam etmekte. Sonuç bildirgesi, siz değerli üyelerimiz ve TBMM Başkanımızla paylaşılacaktır. Bu vesileyle yasama kalitesinin artması ve Parlamentonun güçlenmesine destek olan tüm kurumlarımıza özellikle Kamu Denetçiliği Kurumuna da ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekillerimiz, gündemimize geçiyoruz.

3.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır 'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – 24 Şubat 2020 tarihli toplantı davet yazımız ekinde sizlere göndermiş olduğumuz Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 yılı yıllık raporunu görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz. 24 Şubat 2020 tarihli toplantı davet yazımızla birlikte raporu da her birinizin odalarına gönderdik, inceleme fırsatınız olduğunu düşünüyorum. Bildiğiniz üzere KDK Raporunun görüşülmesi için Karma Komisyon her yıl düzenli olarak toplanıyor. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu uyarınca komisyonumuz, Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşmaktadır. Karma Komisyonumuzun görevlerinden biri, her yıl komisyonumuza sunulan Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık faaliyet raporunun görüşülmesidir. Sayın üyeler, öncelikle Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık raporunun görüşülmesi süreciyle ilgili İçtüzük ve KDK mevzuatına göre yapılması gerekenleri kısaca bir hatırlatmak istiyorum.

Bu hatırlatmayı Demet Hanım yapısın.

III.- SUNUMLAR

1.- Yasama Uzmanı Demet Kocamusaoglu'nun, Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık raporunun görüşülmesi süreciyle ilgili İç Tüzük ve KDK mevzuatına göre yapılması gerekenler hakkında sunumu

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Bilindiği üzere 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu 22'nci maddesi gereğince Karma Komisyon, ara verme ve tatil dönemleri hariç olmak üzere iki ay içinde raporu görüşüp kendi kanaat ve görüşlerini de içerecek şekilde özetleyerek Genel Kurula sunmak üzere hazırladığı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderir. Yıllık raporun Karma Komisyonunda görüşülmesi usulü hakkında, geçmiş yıllardaki uygulamalar sayesinde teamül oluşmuş bulunmaktadır. Hatırlanacağı üzere yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere üyelerimizden oluşan bir alt komisyon kurulmaktadır. Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde inceleyen, denetçileri dinleyen, Kamu Denetçiliği Kurumu Kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendiren ve gerekli diğer işlemleri yapan alt komisyon hazırladığı raporu Karma Komisyonumuza sunmaktadır. Alt komisyon raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyon raporu üzerinden devam edilmesinin Karma Komisyonunda kabul edilmesinin ardından Karma Komisyonunda yapılan değerlendirmelerle birlikte nihai şeklini alan Karma Komisyon raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanlığına sunulmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2019 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan yıllık raporu, 30 Ocak 2020 tarihli yazısı ekinde Karma Komisyonumuza sunmuş olup 31 Mart 2020 tarihine kadar Karma Komisyon raporumuzun Meclis Başkanlığına sunulması gerekmektedir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- *Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin açıklaması (Devam)*

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bilgilendirmeden sonra raporumuz üzerindeki çalışmalara başlayalım. Öncelikle, ben, süresinde Kamu Denetçiliği Kurumu Raporunu Karma Komisyonumuza sunan Sayın Başkan ve üyelere çok teşekkür ediyorum.

Geçmişte hatırlayan arkadaşlarımız olabilir. Maalesef, raporlar, Meclis Genel Kurulunda üç, dört yıl kalmış, incelenmemiştir. Şimdi sistem tam olarak oturdu, süresinde KDK Başkanlığı raporunu sunuyor, biz de alt komisyonumuzu kuruyoruz, incelemelerimizi yapıp en kısa sürede de Genel Kurula indirmeye çalışıyoruz.

Ben tekrar KDK Başkanına ve diğer üyelerimize çok teşekkür ediyorum.

Bu yılki raporu incelediğimiz zaman KDK'ye başvuru sayısının her geçen gün arttığını görüyoruz. 2018 yılında 17.585 olan başvurunun 2019 yılında 21 bine ulaştığını görüyoruz. 2012'deki yani KDK'nin kuruluşundan günümüze yedi yıllık süreçte yapılan 80 binden fazla başvurunun yüzde 95'ini sonuçlandırdığımızı görüyoruz ki bu, takdire şayan bir durumdur. Bir diğer sevindirici gelişme ise 2019 yılında, önceki yıllardan devreden dosyalarla birlikte 21 binden fazla dosyanın sonuçlandırılmış olmasıdır. 2013-2017 yılları arasında beş yıllık dönemde verilen tavsiye kararları 792 iken 2018 yılında 946'ya, 2019 yılında ise 1.270'e ulaşmıştır. Tavsiye kararlarına uyum oranı yüzde 75'e varmıştır.

Kısaca rakamlarla bahsettiğim bu konuyu daha detaylandırmak üzere Sayın Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımıza, Sayın Malkoç'a söz verelim. Bu seneki, 2019 yılı raporuyla ilgili bize sunumunu yapsınlar, ondan sonra da görüşmelere başlayalım.

Buyurun Sayın Başkanım.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Başkanım, geçmeden ben kısa bir şey söyleyebilir miyim? Mazeretim var, başlamadan söyledim, çıkmak zorunda kalacağım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Üye mi söyleyeceksiniz, üye ismini mi?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Evet, üye ismini, detay verip çıkmam lazım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bize bildirebilirsiniz, teşekkür ediyorum.

Buyurunuz.

III.- SUNUMLAR (Devam)

2.- *Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu hakkında sunumu*

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli personeli, Kamu Denetçiliği Kurumundaki mesai arkadaşlarım, basınımızın değerli mensupları; sözlerime başlarken hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışmamızın Türkiye Büyük Millet Meclisine, milletimize ve Kamu Denetçiliği Kurumuna hayırlar getirmesini diliyorum.

Sayın Başkanım, raporumuzu 608 sayfa olarak hazırlayıp sizin de ifade buyurduğunuz gibi, süresinde arz ettik. Bu 608 sayfalık raporun hemen girişinde, çok kısaca belirttiğimiz 18 sayfalık bir yönetici özeti var. Tabii, bu yönetici özeti sunmamızın sebebi, 608 sayfaya bakmak, 608 sayfayı incelemek zordur. O açıdan bu yıl raporumuza yönetici özeti koyduk.

Malumları olduğu üzere Kamu Denetçiliği Kurumu yedi yıllık, yeni bir kurum, çalışmalarını da oldukça verimli bir şekilde sürdürmektedir. İdarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, demokrasi kültürümüzün kökleşmesine, hak arama kültürümüzün yaygınlaşmasına; şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına çaba göstermektedir. 6328 sayılı Kanun 1'inci ve 5'inci maddesinde görevlerimiz çok açık olarak tanımlanmış, idarenin her türlü eylem ve işlemleriyle tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka, hakkaniyete ve iyi yönetim ilkelerine uygunluk yönünden incelemek, araştırmak ve idareye bu yönde tavsiye kararı vermektir.

Yansıda görüldüğü gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu, Başdenetçi ve 5 denetçi arkadaştan oluşmakta ve Parlamento tarafından seçildikten sonra görevlerini sürdürmektedir. Yine, yansıda Yahya Akman Bey, Arif Bey, Sadettin Bey, Özlem Hanım ve Hüseyin Bey'den oluşan bu 5 kişilik heyetin görev bölümü görülmektedir, ben detayına girmeyeceğim. Ayrıca, yine raporda Kamu Denetçiliği Kurumunun teşkilat şeması ve çalışma yöntemleri belirtilmektedir. Efendim, biraz hızlı gidiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başkanım, ben sizden özellikle rica edeceğim; arkadaşların bir kısmı ayrılıyor, bir kısmı da ayrılacak bir de arkadaşlarımıza, sayın vekillerimize raporla ilgili söz vermek adına siz mümkün olduğu kadar hızlı yapın.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Şimdi efendim, aslında bu sunum bir saatlik ama uygun görürseniz on beş dakikada tamamlayalım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanımızı yorma anlamında değil ama, genel kapsamlı bir değerlendirme, biz okuduk.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başkanım, sayın vekilim der ki biz raporu okuduk, özellikle söylemek istediğiniz, dikkat çekmek istediğiniz konular varsa onları gündeme getirirseniz vekillerimizin görüşlerini, önerilerini de alırız.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, bir saatte de sunabilirim, on beş dakikada da.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – On dakika desek. Bakanımız beş dakika diyor, ben on dakika diyeyim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Şeref Abi tecrübelidir.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Evet, evet.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Peki efendim, nasıl uygun görürseniz. Ben on dakikaya sığdırmaya çalışacağım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – On dakika, lütfen, çok teşekkür ederim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Tamam efendim.

Şimdi efendim, yine yansıda görüldüğü gibi Kurumumuz 273 kişiyle çalışmaktadır. Türkiye'de 5 milyon kamu personeli olduğu düşünüldüğünde 273 kişi gerçekten az bir rakamdır. Bunun 135'i dosyaları inceleyen, kararın oluşmasına katkı sağlayan uzman ve uzman yardımcılardır, diğerleri yardımcı personeldir. Efendim, 2019 yılı bütçemiz raporda da belirtildiği gibi 27 milyon 615 bin TL'dir ancak 2018 yılındaki bütçemizden 3 milyonun üzerinde tasarruf yapılmıştır. Dolayısıyla 2018 yılındaki

bu tasarruf 2019 yılı bütçesine ilave edildiğinde, bizim 2019 yılı bütçemiz 30 milyon 991 bin 150 TL'dir. Bu paranın 28 milyon 678 bin 320 TL'sini harcadık yani 2 milyonun üzerinde de bir tasarruf yapıp onu 2020 yılına aktarmış olduk. Bu bahsettiğim rakamların, paraların yüzde 72'si kamu personeline, SGK'ye ve devlet primlerine gitmektedir yani ifade edildiği gibi Kurum, bütün faaliyetlerini, kendisine tahsis edilen bütçenin yüzde 28'yle sürdürmektedir.

Efendim, sizin de ifade buyurduğunuz gibi 2019 yılında 20.968 başvuru almışız. Burada en büyük sıkıntımız kabul edilebilirlik başvurusudur; maalesef, bütün dünya ombudsmanlarının sıkıntısı bu. Nitelikli başvuru almakta ombudsmanlar zorluk çekiyor çünkü bu 20.968 başvurudan ancak 4.870 tanesi kabul edilebilirlik durumunda. Diğerleri mahkemeye veriyor bize geliyor veya bize vermişken mahkemeye veriyor veyahut da -kanunda çok açıkça belirtilmiş- idari başvuru yolları tamamlanmadan bize geliyor biz de gönderme kararı veriyoruz.

İfade buyurduğunuz gibi efendim, 2019 yılında 20.968 başvuru alınmış, biz 21.170 karar vermişiz yani başvurudan çok karar vermişiz çünkü bütün kararlarımızı en geç altı aylık süreye sığdırıyoruz. Bazen bilirkişiye gönderdiğimiz oluyor, bilirkişi raporu geciktiriyor; bu gibi durumlarda da başvurucuları hemen haberdar ediyoruz; bak, altı aylık süren doluyor, diğer hukuki yollara başvurabilirsin, diye.

Şimdi, efendim, memnuniyet verici şöyle bir durum var: Kabul edilebilirlik... Başvuruların yüzde 82'sini ya dostane çözümle veya tavsiye kararıyla sonuçlandırmışız; yüzde 18'ini de hukuken uygun değildir diye geri çevirmişiz; bunlar yazılı başvurular. Ayrıca bize 107.899 insanımız telefonla veya yüz yüze veya maille ulaşmış; onlara da hukuki yardımda bulunmuş, yol göstermiş ve destek vermişiz. Malum, efendim, adalete ulaşmanın 3 unsuru var: Kolay başvuru, ücretsiz olması, kısa sürede karar verilmesi. Memnuniyetle ifade ediyorum, sizlerin desteğiyle, Kamu Denetçiliği Kurumu -mahkemeler gibi değil- herhangi bir şekil şartı aranmaksızın başvuruları kabul ediyor; yeter ki derdini anlatsın, arzuhâlini evraka döksün, ismi doğru olsun, kimlik numarası olsun, imzası olsun; öbür tarafları biz tamamlıyoruz. Biz, başvuru parası, harç parası, pul parası, şahit parası, bilirkişi parası almıyoruz; hepsini kendi bütçemizden karşılıyoruz ve ifade ettiğim gibi altı aylık kısa süre içerisinde de karar verebiliyoruz. İdari yargıdan farkımız şu: Biz tanık dinleyebiliyoruz; evrakları, bilgi, belgeyi de çok kısa süre içerisinde toplayabiliyoruz. Malum, idari yargıda altmış günlük dava açma süresi var, insanımız o sürenin herhangi bir gününde bize başvurduğunda dava açma süresi altı ay daha uzamış oluyor.

Yine, şemada şikâyet alma ve inceleme yöntemlerimiz var, onlara girmeyeceğim. Efendim, 2019 yılında yaptığımız bir değişiklikle şikâyet alma sistemimizi değiştirdik, EBYS sisteminden SYS'ye geçtik. Bu ne demek? Bir şirketle anlaşılmış, teknik yardım alınıyor, yazılımı onlarda; herhangi bir aksaklık oluyor, yazılım yenileme oluyor, şirkete müracaat ediyorsun, bir hafta, on gün, bir ay bekliyorsun. Bunu biz değiştirdik, sözleşmeli teknik personel aldık, yazılımı da kendimiz yaptık, sistemi de yeniledik; hem epey bir para tasarruf ettik hem de dertlerimizi anında çözdük, kararlarımız daha hızlı incelendi.

Karar türlerimiz ekrana yansıyor, onlar üzerinde durmayacağım. Şikâyet başvuru sayısını siz ifade ettiniz, Sayın Başkanım. İlk başlangıca bakıldığında yüzde 400'e varan yani son dört yılda yüzde 400'e varan bir artış ve buna göre de hızlı inceleme ve karar verme mekanizması var.

Kusura bakmayın, biraz hızlı gidiyorum arkadaşlar, herhâlde öyle daha uygun olur.

Şikâyetlerin alanlarına göre dağılımı -yansıda görünüyor- 2019 yılında şöyle: Kamu personel rejiminden 5.170 şikâyet almışız yani toplam şikâyetlerin yaklaşık yüzde 25'i kamu personel rejiminden. Adalet, millî savunma ve güvenlikten yüzde 15, çalışma ve sosyal güvenlikden gelen şikâyetler

toplam şikâyetlerin yüzde 11'i, mahallî idarelerden gelenler de yüzde 9. Bu şikâyetleri idarelere göre dağıttığımızda; mahallî idarelerden gelen şikâyetler yüzde 10, Adalet Bakanlığından gelen şikâyetler yüzde 10, Sosyal Güvenlikten gelen şikâyetler 8,6, Eğitimden gelen şikâyetler 6,8 diye devam ediyor.

Bölgelere göre bakıldığında -Marmara, İç Anadolu, 7 bölgemize göre- nüfusla doğru orantılı gidiyor, detaylarına girmeyeceğim efendim. İllere bakıldığında yine birinci sırada İstanbul, ikinci sırada Ankara, üçüncü sırada İzmir, yine, nüfusla doğru orantılı gidiyor.

Şikâyetlerin geçen yıla göre en fazla artışına bakıldığında burada durum değişiyor. Birinci sırada Van; Kilis, Artvin, Karaman, Batman, Bingöl, Edirne şeklinde gidiyor. Aradaki fark, geçen yıl bu iller arasında Kars, Diyarbakır, Muş vardı, bu yıl bu illerimiz yok, ilk sıralarda yok yani.

Karar istatistiklerine bakıldığında, efendim, 2019 yılında verdiğimiz kararların yüzde 41'i maalesef gönderme kararı. Bu şu demek: Kanunda diyor ki, 6328 sayılı Kanun'da: İnsanımız, vatandaşımız şikâyetini önce idareye ileticek, ondan sonra Kamu Denetçiliği Kurumuna gelecek yani idareye başvuru yollarını tüketecek. İnsanımız hemen bize geliyor veya CİMER'e gidiyor, biz de mecburen idareye gönderme yapıyoruz, bu karar yüzde 41. İncelenemezlik yüzde 35,6; bize gelmiş, hemen mahkemeye gidiyor. Biz UYAP'la entegre olduğumuz için görüyoruz onu veya mahkemeye başvurmuş, bize geliyor. Memnuniyet verici olan husus şu: Kararlarımızda dostane çözüm çok önemli bir yer tutuyor, tavsiye kararından daha üst düzeyde bir yer tutuyor.

Şimdi, bize yapılan başvurularda inceleyebilme oranımız yüzde 23. Bu düşük gibi görünüyor ama Avrupa ülkeleriyle mukayese edildiğinde Avrupa ülkelerinin önünde olduğunu biraz sonra arz edeceğim. İfade ettim, yazılı şikâyetlerin yanı sıra 107.899 maille, telefonla veya yüz yüze görüşme olmuş. Bu 107.899 rakamının 16.441'ini yüz yüze görüşme oluşturuyor. Yani personelimizde 130 civarında uzman, uzman yardımcısı olduğunu düşündüğünüzde bu 16 bin rakamı olağanüstü bir rakam ama bizle her görüşmek isteyenle yüz yüze görüşüyoruz; geri kalanının önemli bir kısmını, 86.796'sını telefon görüşmeleri oluşturuyor. Biraz önce arz ettim, bizde kabul edilebilirlik oranı yüzde 23. Ombudsmanlığın köklü olduğu İskandinav ülkelerinden örnek veriyorum: Mesela İsveç'te yüzde 9, Norveç'te yüzde 10, Finlandiya'da yüzde 14. Yani bu sorun sadece bizim sorunumuz değil ama memnuniyetle ifade edeyim, sistemi yenilememiz, arkadaşların duyarlılığı sonucu, İskandinav ülkelerinde yüzde 10 civarında olan kabul edilebilirliği biz yüzde 23'lere taşıdık; niyetimiz, hedefimiz daha ileri taşımak. Dostane çözüm en önemli kararlarımızdan birisi, yapılan şey şu: Bize müracaat olduğunda ilk incelemesi yapılınca yani imzası var mı, T.C.'si var mı, ismi var mı diye diğer şekli unsurlara bakıldıktan sonra, iki gün içerisinde denetçi arkadaşlarımıza gidiyor, onlar da hemen idareyle temasa geçiyorlar. Eğer ilk bakışta vatandaşımızın haklı olduğu intibas uyanırsa hemen vali, belediye başkanı, genel müdür, bakan yardımcısı "Bunu dostane çözelim." diyor. Telefonla ikna edemiyorsa yazılı olarak idareyi dostane çözüme hem teşvik ediyoruz hem de yazı gönderiyoruz onlara. Bu noktada denetçi arkadaşlarıma teşekkür ediyorum; uzman, uzman yardımcısı ve diğer çalışanlarımıza teşekkür ediyorum; dostane çözüm konusunda olağanüstü gayret sarf ediyorlar, âdeta idareyi zorluyorlar, o da yasanın bize verdiği bir hak.

Dostane çözüm örneklerinden birkaç tane vereceğim: Bir yavrumuz, küçük yaşta, "r"yi telaffuz edemiyor "y" olarak söylüyor; ismini vermeyeyim, bir kamu kurumuna gidiyor, o, özel sektöre gönderiyor başka bir yere... Bize geliyor, biz Sağlık Bakanlığıyla görüşerek çok kısa zamanda onu hallediyoruz. Bir başka başvuru: Endoskopi ve kolonoskopi için iki ay randevu verilmiş. Bize müracaat ediyor, biz görüşerek bir haftaya indiriyoruz bunu ve bu kararı da örnek olarak gönderiyoruz.

Efendim, bunları biraz hızlı geçiyorum çünkü hepsi raporumuzda var. Bizim kanunda belirtilen ana çalışmamız tavsiye kararlarıdır. Efendim, tavsiye kararı bizim ana kararımızı oluşturuyor. Burada idareyi ikna etmek için dosyanın iyi incelenmesi, kararlarımıza Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin örnek kararlarının konulması, Anayasa Mahkemesinin örnek kararlarının konulması, Danıştay kararlarının konulması... Bunlar olunca kararlarımızla idareyi ikna etmek kolay oluyor efendim. Yani bir kamu görevlisinin önüne Kamu Denetçiliği Kurumunun, Ombudsmanlığın kararı gittiğinde karara bakınca etkileniyor, bu da karara uyma oranlarını bir hayli artırıyor.

Siz de buyurdunuz, dönemsel olarak tavsiye kararlarımızda artış var. Bu yıl, beş yılda verdiğimiz karardan daha fazla tavsiye kararı vermişiz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Onun için size bir önerim olacak görüşmelerimizin sonunda.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Doğrudur.

Şimdi, efendim, tavsiye kararlarına uyma oranı yüzde 20’lerden yüzde 75’e çıktı. İskandinav ülkelerinde bunun ortalaması yüzde 80, yakında yüzde 80’i de yakalayacağız. Bu oran nasıl yükseldi? Başta, tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızın kuvvetli desteği; sizlerin, yani Dilekçe Komisyonu Başkanımızın, İnsan Hakları Komisyonunun, milletvekillerimizin çok güçlü desteği, kararlarımıza olumsuz yaklaşan yani uymama konusunda ısrar eden kurum yöneticilerinin Karma Komisyona davet edilip onların burada hesap vermesi müthiş etki yaptı. Efendim, en son, hatırlıyorsunuz 2 belediye başkanımız geldi, dediler ki: “Bizden önceki belediye başkanları uymadı, dolayısıyla onlara halk oy vermedi, biz seçildik.” Böyle, çok tatlı bir anı da oldu burada.

Diğer bir husus, bütün bu çalışmaları kamuoyuna, medyaya ve sivil toplum kuruluşlarına yansıtıyoruz ve etkili oluyor. Bakan, bakan yardımcısı arkadaşlarla toplantılar yaptık, genel müdürlerle toplantılar yaptık, Kurumu anlattık, Kurumun önemini anlattık. Bunun da çok etkisi oldu. Tabii, ayrıca kararların takibi açısından Kurumda Araştırma, Takip ve Değerlendirme Bürosu kurduk, onun da etkisi oldu efendim.

Tavsiye kararı örneklerini geçiyorum. Efendim, tavsiye kararlarımızın katma değeri... Bir defa, mahkemeye giden dosya sayısında ciddi anlamda bir azalma oldu ve iyi yönetim ilkeleri açısından, hukukun üstünlüğünün idarecilerimizde pekişmesi açısından bu diyalogların ve çalışmaların çok büyük etkisi oldu.

Efendim, bazen verdiğimiz bir karar milyonları ilgilendiriyor. Mesela, ÖSYM’nin sınavlarında fiyat artışlarıyla ilgili verdiğimiz karar bir karar ama milyonları ilgilendiriyor. ÖSYM’nin yeni belirlediği fiyatların yüksek olduğunu biz neye göre belirleyip tavsiye kararı veriyoruz? ÖSYM’nin Sayıştay raporlarından alıyoruz, orada kâr görünüyor, dolayısıyla diyoruz ki: “Sizin kâr etmeye hakkınız yok.” Onlar da bize döndü dediler ki: “Sayıştay tam hesaplayamadı. Biz KDV ödüyoruz, KDV’yi göstermedi.” gibi böyle diyaloglar oluyor.

Efendim, şimdi, nöbetçi noterlik ihdas edildi. Ayrıca, noterlerde kredi kartı ödemesi çıktı; bu, milyonları ilgilendiriyor. Bütün bunlar Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararıyla oldu. Biz, noterlere “Kredi kartıyla ödemeyi kabul edeceksiniz.” diye tavsiye kararı verdiğimizde Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu bize geldi. “Olmaz efendim.” dediler. “Niçin olmaz?” dedik. “Biz harç ve benzeri ödemeleri, kamuya, devlete yapacağımız ödemeleri günlük ödüyoruz. Hâlbuki, vatandaş kredi kartıyla ödeme yaptığı zaman bunu 30 gün sonra, 40 gün sonra alıyoruz.” dediler. “Tamam, doğru

ama bu, vatandaşın problemi değil ki idareyle sizin aranızda; gelin, beraber Maliye Bakanlığıyla veya Türkiye Bankalar Birliğiyle gidip görüşelim.” dedik. Bu görüşmeler sonucunda onlar da döndüler bize teşekkür ettiler. Hem vatandaşın işi kolaylaştı hem onların.

Efendim, değişik yayınlarımız var. Mesela çocuk teslimi ve hak ihlalleri, yoksulluk nafakası Türkiye’de büyük bir dert. Bununla ilgili rapor hazırladık, Adalet Bakanlığı çalışmalarında bundan faydalandı. Çok gündemde yine, Türkiye’deki Suriyelilerle ilgili özel raporumuz vardı, raporun kıymeti şimdi anlaşılıyor. Veya kadına ve çocuğa yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin mekanizmaların daha iyi çalıştırılması konusunda, Türkiye’de din eğitimi konusunda, benzeri konularda raporlarımız var. Üç aylık sürekli çıkan dergimiz var. Yine, bilimsel bir yayın olan “Ombudsmanlık” dergimiz var. Ama en son yayınıımız “İyi Yönetim İlkeleri Rehberi”. Bunun üzerinde şunun için duruyorum: Bundan belki on binlerce bastırıp Türkiye’deki bütün kamu görevlilerine göndereceğiz. Ayrıca, niyetimiz idareyle görüşüp bu iyi yönetim ilkeleri konusunda üst düzeyden başlayarak bütün kamu yöneticilerini bilgilendirmek.

Türkiye’nin hukukun üstünlüğü konusunda, hak arama kültürü konusunda iki tane sıkıntısı var, malumunuz. Birincisi, var olan hakları vatandaşımız yeterince bilmiyor ve yeterince aramıyor. Eğer bunu işletebilsen idareyle karşılaşılan sorunların yüzde 50’si azalır diye düşünüyorum. İkincisi, hukukun üstünlüğü kültürünü idarede biraz daha yaygınlaştırma çabasıdır. Bununla ilgili uluslararası toplantılar yaptık.

Türkiye’de 207 üniversite, 8 milyon üniversite öğrencisi var. Biz, üniversitelerde Ombudsmanlık kulüpleri kuruyoruz ve o çocukları üniversitelerde hakkaniyet, adalet, hukukun üstünlüğü konusunda çalıştırıyoruz, hem onlar memnun oluyor hem de üniversite idareleri. 2019 yılında arkadaşlarımızla beraber 59 üniversiteye gidip bu konuları anlattık. Liselerde benzer çalışmayı yaptık.

Son cümlem şu olsun efendim: Sadece bu çalışmalar değil; mesela 24 Ocakta deprem oldu, biz hemen ikinci haftasında Malatya ve Elâzığ’a gittik; çalışmalar ne durumda, vatandaşın ihtiyacı ne. Mesela dört beş gün önce Edirne’de bu mülteciler sorunu çıktı. Dün arkadaşlarla beraber gittik hem Kapıkule’yi inceledik hem köyleri inceledik hem şehri inceledik. Yani nerede idareyle ilgili veya hak ve özgürlüklerle ilgili bir mesele varsa... Biz sadece şikâyeti alıyoruz ama bazen şikâyeti beklemeden özel rapor gündemi yaparak ilgileniyoruz.

Efendim, ben burada bitiriyorum. On dakika dedik ama epey uzun oldu, sabrınızdan dolayı hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım çok teşekkür ederim.

Tabii, yaptıklarımızı anlatmak size büyük mutluluk veriyor, biz de dinlemekten mutlu oluyoruz. Zaten çalışmalarınızı basın organlarından, televizyonlardan izliyoruz. Ayrıca her yıl bize verdiğiniz bu KDK Raporu’nda hem dostane çözüm önerileri için yaptığımız çalışmalarını hem tavsiye kararlarınızı, onlara uyma oranlarını da oradan inceliyoruz.

Ben, burada -basın mensupları da var- bir konuyu da gündeme getirmek istiyorum. Şimdi, bazı basın organlarında Dilekçe Komisyonuna ve CİMER’e başvuran vatandaşların sorunlarına “KDK çözüm üretti.” diye haberler geçiyor. Bundan da aslında mutluluk duyuyoruz ama mesela bir haber vardı: “İnternetsiz vatandaşın imdadına KDK yetişti.” diye. Biz, kendi kayıtlarımıza baktık, bize herhangi bir müracaat yok, direkt size müracaat etmiş ama basında sanki bize müracaat etmiş biz netice alamamışız gibi geçmiş. Bu konularda bizim bütün uzmanlarımız basın mensuplarıyla iletişime açıktır. Gelip bizden evrakları inceleyip ondan sonra haber yaparlarsa iyi olur diye düşünüyorum, bunu basın mensuplarının dikkatlerine sunmak istedim.

Bir de efendim, daha evvelki alt komisyonlara -şimdi alt komisyon üyelerimizi de seçeceğiz- genelde tavsiye kararlarına uymayan idareleri davet edip onlarla ilgili bir yol almaya çalışıyorduk. Marifet iltifata tabidir, sizde uygun görürseniz Alt Komisyon Başkanımız da uygun görürse bu dönem tavsiye kararlarına en fazla uyan kurumlardan da davet edelim, en azından onlara da hem bir teşvik olsun hem de onları biraz da kamuoyuyla olumlu anlamda paylaşalım diye öneri olarak söylüyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Memnun oluruz bundan efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, böyle yapsak iyi olur.

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Bir tane uyum yapalım da çağıralım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Uymayana da çağıralım, tavsiyelerinizi alalım.

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)KONU

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'na ilişkin görüşmeler

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, efendim, öncelikle komisyon üyelerimizden 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Raporuyla ilgili görüş bildirmek isteyenler varsa görüş bildirmek isteyenler varsa söz verelim.

Evet, buyurunuz. Olumlu olumsuz tavsiyelerinizi görüşlerinizi... Sizden başlayalım o zaman.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyelerimiz, değerli misafirlerimiz; hoş geldiniz.

Geçen dönem komisyondaki raporları inceledim, bu dönemle de karşılaştırdım, bizim gruptan öneri sunan arkadaşların önerilerini de inceledim. Öncelikle emekleriniz için biz teşekkür etmek istiyoruz. Kurumunuza Cumhuriyet Halk Partisi olarak olumlu bakıyoruz, geliştirilmesi gereken bir kurum olarak değerlendiriyoruz. Bütçesi -bir önceki yıl 3 milyon, bu yıl 2 milyon tasarrufla bitirmişsiniz- anladığımız kadarıyla yetiyor ama kurumun tanınırlığıyla beraber muhtemelen başvurular artacaktır ki görünüyor zaten. Biz, şunu şöyle değerlendirmek istiyoruz: Tabii, bu başvurulardaki artışları, hukuksuzluğun artışı anlamında değil de kurumun tanınırlığı sebebiyle artış olarak, şimdilik böyle değerlendiriyoruz. Gelecek süreçte umarız hak ihlalleri anlamında tabii ki azalma olur, bizim de temennimiz budur. Ama tabii bütçe anlamıyla da personel anlamıyla da sonuç alma anlamıyla da her türlü desteğin sağlanması kanaatindeyiz kurumunuza. Çalışmalarınız için biz çok teşekkür ederiz. Aslında burada örnek şikâyetler ve taleplerde sıralamışsınız; mesela LÖSANTE'nin başvurusu var mı size, onu sormak isterim buradan. Yani Sağlık Bakanıyla o çözülemeyen, o yatak problemlerine dair size başvuru yaptılar mı? Bilemiyorum ama...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başkanım, not alırsanız hepsine birden cevap verin.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Resen araştırma yetkiniz yok tabii, başvuru üzerine oluyor ama belki bu başvuru olarak kabul edilebilir. Tavsiye kararlarının oranı yüzde 75'e kadar vesair ama bu sanırım ret dışında, kabul edilebilir olan kararların oranları, bunlar da gerçekten güzel oranlar.

Biz, teşekkür ederiz. Usulen şunu sormak isterim böyle, bir şikâyet anlamında: Mesela bizim dilekçe verdiğimiz ya da bilgi edinme kapsamında kurumlara veya bakanlıklara gönderdiğimiz yazıların biz yüzde 90'ına cevap alamıyoruz. Mesela bakanlıkları da size şikâyet edebiliyorsa onun başvurularını da size yapmak isteriz çünkü 12'inci madde kapsamında hiç kimseden talimat almıyorsunuz, bağımsızsınız. Biz, bakanlıkların yüzde 90'ından -bakın, az bir oran değil- cevap alamıyoruz; şikâyet kabul ediyorsanız, şikâyet de ediyoruz size ve yazılı da başvuruyoruz. Şimdilik benim söyleyeceklerim bu kadar teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, biz bu konuyu Çalıştay’da çalıştık, o nedenle strateji başkanlarını, bilgi işlem başkanlarını davet ettik. Vatandaşın her konudaki dilekçesine en kısa sürede, en doğru şekilde kamu otoritesi tarafından cevap verilmesi lazım, Çalıştay’ımızın konularından bir tanesi de buydu.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Siz de hoş geldiniz diyorum, 2019 yılı çalışmalarınız için teşekkür ediyorum, ellerinize sağlık.

Büyük bir dikkatle dinledim, tabii ne kadar fazla tanınırsa kurumunuz o derece artacağı kanısındayım ben de arkadaşımın ifade ettiği gibi. Bu anlamda, bu çalışmalarınızdan dolayı ben size teşekkür etme adına söz aldım, kolay gelsin diyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz. Bu sırada var mı? Evet buyurun, Kilis Vekilimiz.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hoş geldiniz Sayın Başkanım sizlerde.

2012 yılında bu KDK’yi kurarken o zaman da İnsan Hakları Komisyonu üyesiydim, bayağı bir emek geçirmiştik. O günden bu güne kadar da gerçekten her yıl ivmelerini artırarak devam ettiriyorlar. 2018 raporunda da Alt Komisyon Başkanıydım ve bayağı bir fikir sahibi olduk ama benim gördüğüm iki büyük ve önemli eksiklik var: Birincisi -ki buna yani bizim bir çözüm bulmamız gerekiyor veyahut da nasıl çözüm bulabiliriz hesabını yapmamız gerekiyor- personel sıkıntısı var ve binaların fiziki yapısının sıkıntısı var. Meclisteki tüm siyasi partiler üzerinde hemfikir Kamu Denetçiliği Kurumunun başarısıyla ilgili; Meclise bağlı bir kurum ama hakikaten personel sıkıntısı ve o binanın fiziki yapısı çok yetersiz, birinci sıkıntısı bu. İkincisi de -yine 2018 raporunda tüm siyasi partilerle beraber kabul etmiştik- yasal olarak sadece tavsiye kararları değil de bazı mahkemelere resen bile katılabilmeleri, resen karar alabilmeleriyle ilgili hukuki haklarının iyileştirilmesi. Ben, bu iki konuyu eksik olarak görüyorum, bu da yani Kamu Denetçiliği Kurumunun eksikliği değil ama var olan bir eksiklik. Biz, bunu düzeltebilirsek, eğer belli bir seviyeye getirebilirsek daha faydalı olacaklarına inanıyorum.

Ben, tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

Evet, Aytun Çıray İzmir, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkanım, hoş geldiniz. Sizi uzun yıllar tanıyorum. Her zaman olduğu gibi bu görevi de layıkıyla yerine getiriyorsunuz. Bu anlamda biz muhalefet partisi olarak daima yanınızda olacağız. Şeref Bey, sizi kutluyorum.

Saygılar. Bu kadar söyleyeceğim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum, Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Vekilim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, değerli Kurul Başkanı, üyelerimiz.

Şeffaflık, ifade hürriyeti, hak arama kültürünün kurumsallaşması, yaygınlaşması, gelişmiş çağdaş demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarındandır. Özellikle hak arama kültürünün yaygınlaştırılmasında, problem çözümlerinde az önce ifade ettiğiniz gibi özellikle dostane çözümlerde her açıdan -arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi- kısıtlı imkânlarla rağmen özverili çalışmalarınızdan dolayı tebrik ve teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Evet, var mı başka görüş bildirecek?

Buyurunuz lütfen.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkanım, bu Karma Komisyon toplantılarına herhalde arkadaşlar içerisinde en az katılanlardan birisiyim ama öyle görünüyor ki bundan sonra daha sık bu toplantılara iştirak edeceğiz. Karma Komisyona dâhil edilmişiz, artık, bundan sonra herhalde katılacağız.

Sayın Başkanım, hoş geldiniz sefalar getirdiniz. Ben de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundayım, onun sözcüsüyüm. Komisyonumuzda sizinle bir başka kurum, yani sizin kurumunuzla bir başka kurum arasında bir mukayese yapıldı dolayısıyla size de çok pozitif bir değerlendirilmede bulunuldu, sanki değerine biraz haksızlık yapılarak ama bu bile sahadaki çalışmalarınızın ve aldığımız başarılı sonuçların bir ifadesi olarak hesaba kaydediliyor. Tebrik ediyoruz, takdir ediyoruz, başarılarınızın devamını diliyoruz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili Başkan, değerli arkadaşlar; tabii Ombudsmanlık Kurumu yani Kamu Denetçiliği Kurumunun -2012 yılından beri sanırım- tanınırlığındaki artışı görüyoruz fakat yeterli değil. Eleman olarak 273 kişinin 135'i uzman ve denetçi; sanırım bu sayının artırılması gerek. Her ne kadar bu kadar elemanla bu işi yapıyorsanız da bir insanın da belli bir kapasitesi var. Bu anlamda bu tanınırlık -2013'te 7 bin, 2014'te 5 bin küsur, 2017'den sonra 17 binleri geçen başvuru- daha da artacak. Sıkıntı, personel sıkıntısı, sevgili Salih Vekilimin dediği gibi bina sıkıntısı. Bütçeyi çözdüğünüzü söylüyorsunuz ama bizim sıkıntımız da Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarının, sevgili Salih Vekilimin dediği gibi, ilgili kurumlar tarafından uygulanmaması, birinci sıkıntımız.

İkinci sıkıntımız da Kamu Denetçiliği Kurumunun bu uygulanmamasından dolayı itibarının zedelenmesi. Bu anlamda tanınırlığın biraz daha artırılarak... Söz gelişi 20.968 başvurunun 4.700'ü kabul edilmiş yani 16 bin boşa çekilmiş bir kürek var. Bu, doğal olarak -siz her şeye cevap verdiğiniz için- ciddi bir maliyet de getiriyor. Tanınırlık anlamında, kamu spotlarında ve diğer şeylerde daha da artırılmasını diliyoruz.

Teşekkür ediyorum sevgili Başkan.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz.

Aslında tanınırlığı arttığı için sayı da artıyor ama doğru müracaat konusunu çalışmak lazım.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – O da var, boşa kürek çekiliyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, buyurun, İnsan Hakları Komisyonu adına.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Çok teşekkür ederim.

Değerli Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli KDK Başkanım ve üyelerimiz; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Toplantıya geç geldim, özür diliyorum çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda gündem dışı bir konuşmam vardı. Süreçler uzadığı için ancak yetişebildim. Ben, sözlerimin başında İnsan Hakları Komisyon Başkanımız Hakan Çavuşoğlu Bey'in selamlarını iletmek isterim. Bugün İnsan Hakları Komisyonu, Mülteciler Alt Komisyonumuzla beraber Edirne'de ve oradaki mültecilerle ilgili bir gündemle Edirne'de bulunuyor.

Tabii, bugünkü rapor çok önemli, Şeref Malkoç Bey hem tecrübesiyle hem disiplini ve devlet adamlığıyla gerçekten çok önemli bir çalışmaya imza atmış. Ben bir kamu yönetimi hocası olarak... Türk kamu yönetiminde kurulan kurumların kısa sürede hayatiyet kazandığını çok az görmüşüzdür. Batı'dan ithal edilen kurumlar genellikle bir müddet ayakta moda olarak dururlar fakat sonra kapanırlar ama gözükene o ki Türk kamu yönetimi literatüründe uzun zamandır tartışılan Ombudsmanlık kurumu çok şükür Allah'a ki bugün ete kemiğe bürünmüş ve gerçekten çok ciddi bir fonksiyon icra ediyor. Bu icralarından dolayı da biz, milletimiz adına teşekkür ediyoruz.

Ben tekrar Sayın Mihrimah Belma Satır Başkanımıza, siz değerli milletvekillerimize, burada bulunan değerli heyete, basın mensuplarına ve karma komisyonumuzun değerli çalışanlarına şükranlarımı sunuyorum. Raporumuz hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz.

Kamu Denetçiliği Kurumu tabii çok başarılı, biz de iftihar ediyoruz ama Avrupa'dan ithal demeyelim. Aslında bizim genetiğimizde olan, Osmanlı'da var olan ve alıştığımız bir sistemi bizim dönemimizde, AK PARTİ hükümetleri döneminde, 2012'de sizlerin de bulunduğu, daha eski vekillerimizin de bulunduğu dönemde yasalaştırdık. Dolayısıyla bize çok uygun bir yapı ama biz yeni dönemde çalışmaya...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Evet, doğru. Demirbaş Şarl'ın Edirne'deki...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, aynen Sayın Başkanım.

Tabii, burada bugüne kadar ki bütün KDK Başkanları ve üyeleri, özellikle şimdiki yönetimin de başarıda çok büyük etkisi var.

Tekrar teşekkür ediyoruz.

Buyurunuz efendim, toparlayalım.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, Sayın milletvekillerimizin soruları oldu. İzin verirsiniz bunlara yazılı olarak cevap verelim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Ama arzu edilirse burada da cevap verebilirim. Sadece Ali Haydar Bey'in söylediği LÖSANTE'yle ilgili 21 Şubat 2020'de başvuru yapılmış, yani oldukça yeni. Altı aylık süre dolmadan bir karar oluşturacağız, onu ifade edeyim.

Efendim, bu teşvik edici, yol gösterici konuşmalardan dolayı çok memnun olduk. Burada gördüğünüz arkadaşlar gece gündüz çalışıyorlar, bunların şevki artmıştır. Artık 50 bin dosya da gelse arkadaşlar üstesinden gelirler bu moralle.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Vekilimiz belirttiler: Komisyonunda da kanunumuza ilave edilmesi gereken bazı hususlar var. Onlar da tamamlanırsa bu kurum arzu ettiği seviyeye gelir. Niyetimiz şu: Bu millet her şeyin en iyisine layık, onu da yapacak olan yine bu kurumlar. Biz de idarenin bütün kurumlarını bu noktada özellikle iyi yönetimde teşvik etmeye çalışıyoruz, gayrete getirmeye çalışıyoruz. Bunu ne kadar başarabilirsek o kadar iyi ama bu gücü sizlerden alıyoruz. Bu açıdan özellikle bizi ziyaret etmenizi arzu ediyoruz, gayet yakınız. Adresimizi soranlara diyorum ki efendim: “Sırtımızı Meclisi dayamışız, karşımıza da Amerikan Büyükelçiliğini almışız.” diye tarif ediyorum. Gayet kolay yerdeyiz. Ayrıca efendim, sizlere çok yoğun, seçim bölgelerinizden derdi olan insanlar geliyor, bunları eğer bize gönderirseniz sizin de yükünüz hafifler.

Destekleriniz için çok teşekkür ediyorum. Sağ olun efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR– Çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

V.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- *Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporunu inceleyerek Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması*

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, İç Tüzük’ümüz gereği 2019 yılı Raporu’nun görüşülmesi için bir alt komisyon kurulması gerekiyor. Bununla ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına

6328 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere, aşağıdaki üyelerden kurulu bir alt komisyon oluşturulmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Kavuncu

Fehmi Küpçü

Çorum

Bolu

Adalet ve Kalkınma Partisinden 7 üye olmak üzere: İbrahim Yurdunuseven, Afyonkarahisar; Fehmi Küpçü, Bolu; Erol Kavuncu, Çorum; İsmail Tamer, Kayseri; Ahmet Salih Dal, Kilis; Zemzem Gülender Açıanal, Şanlıurfa; Osman Nuri Gülaçar, Van.

Cumhuriyet Halk Partisinden 3 üye olmak üzere: Ali Haydar Hakverdi, Ankara; Servet Ünsal, Ankara; Hüseyin Avni Aksoy, Karabük.

Halkların Demokratik Partisi: Hüda Kaya, İstanbul.

Milliyetçi Hareket Partisi: Mehmet Taytak, Afyonkarahisar.

İYİ PARTİ: Ümit Beyaz, İstanbul.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR– Önerge sahibinin sözü var mı?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yok.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yok.

Evet, önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Böylelikle, yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarıyla ilgili kurum ve kuruluşlarıyla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işlemleri yapmak üzere -biraz evvel arkadaşımın okuduğu isimleri ben tekrar okumayayım, hepimiz dinlediniz- alt komisyon kurulmuştur. Alt komisyonun hazırladığı rapor karma komisyonumuza sunulduktan sonra karma komisyon çalışmalarımıza devam edecektir.

Bir kısa not söylemek istiyorum: Çok kısa süremiz var, iki hafta içerisinde bir an evvel toplanıp başkanınızı seçmeniz ve raporunuzu bize sunmanız lazım. Önerimi de dikkate alıp tavsiye kararlarına uyan kurumları da davet ederseniz memnum olurum.

Değerli milletvekillerim, gündemimizde görüşülecek başka bir konu kalmadığından toplantımızı kapatıyorum. Gösterdiğiniz desteğe ve hassasiyete teşekkür ediyorum.

Başkanım size de çok teşekkür ediyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ –Efendim, biz de teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 15.28

